

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și
străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon

pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Leo
deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Românii macedoneni și războiul balcanic Datoria României.

— Interview cu dl Dr. Leonte, președintele So-
cietății de Cultură Macedo-Română. —

Printre schimbările care se va aduce răz-
boiul balcanic peste Dunăre este mai ales una
care nu poate lăsa indiferent pe nici un ro-
mân. Este cea privitoare la situația ce se va
crea fraților noștri din Macedonia. Știm că
de câțiva ani acești frați duc un trai cu deo-
sebire de greu din cauza persecuțiilor propa-
gandei eleniste, care a înarmat cete de
bandiți spre a face pe aromâni, prin măce-
luri și jafuri, să renunțe la naționalitatea lor.
Acestor bande s'au adougat acum, în urmă
după încheierea înțelegerii balcanice, și cele
bulgare care până atunci nu au arătat o duș-
mănie hotărâtă față de români. Frații noștri
din Macedonia au rezistat cu cea mai mare
tărie acțiunii bandelor, păstrând o atitudine
loială față de statul turc, în existența căruia
vedeau o garanție a dezvoltării lor naționale.

Acum însă, când acest stat se prăbușește
sub loviturile grele ale aliaților, când aceștia
sunt stăpâni pe toate ținuturile, unde sunt a-
șezați români macedoneni, este natural ca
situația acestora să fie cât se poate de grea
în prezent și foarte îngrijitoare în ce privește
viitorul.

Spre a putea oferi cititorilor „Românului”
lămuriri din cele mai competente în această
pricină, ne-am adresat d-lui Dr. Leonte pre-
ședintele Societății de Cultură Macedo-Ro-
mână din București, rugându-l să ne acorde
un interview.

Dl Dr. Leonte ne-a primit cu cea mai
mare bunăvoință. D-sa ne-a spus că citește
„Românul” cu mare plăcere și că apreciază
foarte mult „acest ziar serios” care se inte-
resează și-și ține în curent cititorii cu toate
chestiunile românești. Ne-a mai spus să simte
o adevărată plăcere a da lămuriri fraților din
Ardeal care cunosc pe aromâni, după activi-
tatea unor bărbați ca Șaguna, Gojdu, Mocioni
ș. a. și care astfel își pot da mai bine seamă
de ceea ce ar pierde neamul nostru dacă s'ar
incuviința nimicirea lor.

După acestea am trecut la obiectul con-
vorbirei noastre care a decurs precum ur-
mează:

— Ce urmări credeți că va avea, dle doc-
tor, războiul balcanic pentru românii din
Macedonia?

Pentru elementul român din Macedonia
a sunat un ceas hotărâtor. De ceasul acesta
va atârna dacă ultimele grupulețe latine care
mai amintesc stăpânirea de altă dată a po-
porului roman acolo, vor continua să mai
trăiască reprezentând superioritatea rasei lor

nobile, ori vor fi gătuși în favoarea slavilor și
a grecilor. Căci dacă lucrurile se lasă la bunul
plac al actualilor aliați, putem pune de pe a-
cuma cruce deasupra românilor macedoneni.
Aceasta o știu din experiența trecutului. Sunt
vre-o zece ani de zile, de când actualii aliați
întrețin bande, pentru exterminarea acelor
care nu fac parte din naționalitatea lor și în
special a românilor macedoneni. Chiar acum
în timpul războiului, când neutralitatea Ro-
mâniei le prinde atât de bine, bandele lor s'au
dedat la acte de violență împotriva aromâ-
nilor. Liberalismul lor și declarațiile lor că
voesc să dezrobească neamurile subjugate,
seamănă întocmai cu cele ale ungarilor dela
1848. Ungurii voiau libertatea dar numai
pentru maghiari, dacă Românii de sub co-
roana Sfântului Ștefan voiau să se bucure de bi-
nefacerile ei trebuiau să se facă Unguri. Ast-
fel stau lucrurile și cu aliații balcanici. Luptă
pentru dezrobirea naționalităților dar numai
pentru naționalitățile lor. Intru cât privește
pe români, dacă lucrurile s'ar petrece după
voia lor, ne putem aștepta la o asuprire pe
lângă care destrăbălarea administrației tur-
cești, era o adevărată fericire.

— Dar care sunt nădejile românilor. Ce
au de gând să facă în aceste împrejurări.
S'a luat vre-o măsură în această privință?

Speranța românilor macedoneni stă în
ceeace va întreprinde România și în opinia
publică civilizată care nu este de admis că
va înlocui actuala toleranță turcească printr'o
asuprire organizată așa cum o practică grecii
față de românii din Tesalia, bulgarii față de
cei din Bulgaria și sârbii față de cei din re-
giunea Timocului în Serbia. Românii mace-
doneni dela sine au făcut tot ce le-a stat în
putință spre a-și afirma voința de a trăi ca
români. Au fost amenințați cu exterminarea
și cu pustiirea averilor lor, s'au lăsat măce-
lăriți, și-au văzut avutul, distrus dar au conti-
nuat cu o hotărâre și mai mare să-și afirme
credința lor românească. Acum în urmă, cu
izbucnirea războiului, deși nu sperau nici un
interes de ordin material dela statul turc și
cu toate că, în calitate de creștini, împărți-
șesc și ei aceleași resentimente față de turci,
pe care le au toate populațiile creștine, ei au
trecut peste toate acestea și au mers să-și
facă datoria în război fiind singurii creștini
cari nu au dezertat. Aceasta numai pentru
convingerea că existența Turciei oferă o ga-
ranție pentru libera lor conservare în viitor.

Fată cu complexitatea mare a primejdii-
lor de astăzi, însă, ei nu pot face nimic. Nu
pot face nimic pentru că nu sunt destul de
bine organizați.

Nu este acolo dle doctor o mișcare na-
ționalistă cu conducători? Nu este aceasta
suficient organizată?

Mișcarea lor se prezintă în condiții ex-
cepțional de nefavorabile. În Turcia nici o
naționalitate nu se poate constitui legal decât

prin ajutorul autonomiei religioase. Această
autonomie au reclamat'o aromânii timp de
50 de ani, ea nu s'a înfăptuit nici până astăzi.
Dacă ar fi obținut'o până acuma, era să în-
semne un fapt cu care viitorii stăpânitori ai
Macedoniei aveau să conteze. Unitatea ele-
mentului aromân pe baze culturale religioase
era să le fie asigurată căci li-ar fi fost greu
acelora cari ar fi succedat turcilor să-i si-
lească a-și părăsi biserica lor și cultul cu
limba românească. Acuma însă aromânii
sunt într'o stare absolut chaotică. Lipsa a-
cestei autonomii religioase a prejudiciat și a-
supra mișcării lor naționale. Inchipuiți-vă la
d-voastră în Ardeal ce-ar fi fost, dacă în loc
de 3 și jumătate milioane de români ați fi fost
numai câteva sute de mii care din moși stră-
moși să nu li posedat o ierarhie națională ci
ar fi fost înglobați, de pildă, în biserica sârbă
cetind în școli și în biserici sârbește. Cum
s'ar fi putut înjgheba o organizație culturală
în afară de biserică? N'ati fi putut alcătui fru-
moasele fundații câte le aveți, pentru că na-
ționalitatea românească nu ar fi avut cum să
posede și să administreze averi, neavând
personalitatea morală, pe care acuma o are
prin biserică.

Lipsită de avantajile organizării bise-
ricești, mișcarea românilor macedoneni a ră-
mas ceva hibrid care nu are cum să reziste
unei dezmembrări politice a elementului ma-
cedo-român.

Speranța aromânilor deci stă acuma nu-
mai în România care de 50 de ani face jertfe
materiale însemnate pentru asigurarea des-
voltării lor naționale.

— Ce poate face România pentru dâșii?

Nu cunosc intențiile guvernului român în
această privință. Cred, însă, că va putea ob-
ține garanții de asemenea natură încât să nu
mai fie vorba de persecutarea lor în viitor
spre ai sili la desnaționalizare. De altfel, în
situația aceasta sunt și albanezii, popor com-
pact și înrudit cu românii, cu care au comun
acelas fond tragic altoit cu aceiaș influență
etnică romană, după cum dovedește istoria și
linguistica. Acestor două neamuri li s'ar pu-
tea crea o soarte comună. Iată — continuă
d. Dr. Leonte arătându-mi o chartă — în
ținuturile locuite de români și de albanezi nici
unul din elementele celor trei state coalizate
nu are vre-o preponderanță numerică. Toată
jumătatea de vest a Turciei, afară de părțile
dela nord est, formează un teritoriu în care
majoritatea relativă o formează albanezii,
după dâșii vin musulmanii care ca origini
etnice sunt de mai multe rase dar ca simțire
formează o singură unitate, care nu se va pu-
tea nici odată împăca cu actualii ei dușmani
grecii, bulgarii și sârbii, în al treilea rând vin
românii macedoneni și apoi bulgarii. Grecii
nu sunt decât câteva mii. Dacă puterile euro-
pene voesc să stabilească pacea cu tot dina-
dinsul în Balcani nu vor permite ca acest bloc

de români, albanezi și musulmani formând cu toții o majoritate covârșitoare să fie sfârșit de statele coalizate și oprimat naționalicește.

Aici se poate institui un regim special, în care fiecare naționalitate se va putea desvolta liber, asigurându-se, astfel, definitiv pacea, care nu poate să existe decât cu condiția, ca să nu mai existe neamuri asuprite și neamuri asuprite.

Punându-se în serviciul acestei idei, România, va putea obține nu numai condițiile cele mai prielnice pentru viitoarea dezvoltare a fraților noștri, dar va reprezenta și o idee de civilizație și de umanitate pe care o va sprijini toată lumea civilizată.

Totuş, chiar dacă această soluție nu se va admite, sunt alte căi pe care se poate ajunge la ocolirea unei crime atât de odioase cum ar fi cea a jertferei celor două elemente, români și albanezi, cari au cele mai vechi drepturi în Peninsula balcanică și ale căror aptitudini superioare pentru cultură și civilizație sunt în chip atât de strălucit dovedite.

Europa nu trebuie să uite că elementul român din Turcia a fost singurul care a stat constant în serviciul păcii păstrând cea mai liniștită atitudine cât timp bulgarii, grecii și sârbii se întreceau în isprăvi de banditisme care de care mai fioroase. Dacă opera ce va lua ființă va fi o operă de dreptate ea va trebui să asigure libera dezvoltare a fiecărui neam și aceasta se poate face, oricare a fi formațiunea în care ar intra aceste elemente. Pentru aceasta n'au decât să se inspire dela administrația austriacă și dela cea elvețiană.

In orice caz românii macedoneni nu au altă speranță pentru asigurarea existenței lor decât în energia ce va desfășura România și în modul cum va ști să-i apere.”

Cu aceste cuvinte convorbirea noastră luă sfârșit și m'am retras mulțumind încă odată pentru distinsa atenție ce a binevoit să acorde reprezentantului „Românului”.

C. N. Longinus.

Notă. Persoana dlui Dr. Leonte și activitatea d-sale nefiind destul de bine cunoscută cetitorilor noștri pentru a se aprecia adevărata importanță a declarațiilor d-sale, vom da câteva lamuriri:

Dr. Dr. Leonte unul dintre cei mai iluștri medici practicieni ai României este și un bărbat politic de frunte al partidului conservator. În parlamentul, nu de mult dizolvat, d-sa a fost senator. Pe terenul politic însă activitatea d-sale s'a exercitat de predilecție pe terenul cauzei macedo-române, d-sa fiind macedonean de origine și de vreo 15 ani necontenit președinte al celei mai mari instituții de cultură a românilor macedoneni: „Societatea Macedo-română. În această din urmă calitate d-sa desfășură o activitate și o energie extraordinară. A făcut din Societatea macedo-română una din cele mai puternice societăți culturale din Tară. Societatea are un palat al ei propriu împarte numeroase ajutoare bănești pentru cultura românilor macedoneni și construiește în fiecare an câte un local de școală în Macedonia. Prin sollicitudinea neobosită ce d-sa arată intereselor macedo-române în toate direcțiile d-sa și-a asigurat locul cel mai de frunte în mișcarea macedo-română din Tară și de peste Dunăre fiind șeful necontestat al ei, fiind consultat de toate guvernele.

Întâ de ce cuvintele d-sale îmbracă în acest moment o deosebită autoritate.

Bugetul ministerului de agricultură. Comisia de finanțe a camerei ungare a ținut Sâmbătă după amiază la orele 5 o ședință, în care s'a dezbătut bugetul ministerului de comerț și după o scurtă discuție s'a primit în întregime. S'a hotărât apoi ca proxima ședință să se convoace pe astăzi, la orele 6 seara, când se vor pune în discuție bugetul ministerului de justiție și al ministerului de interne.

Șeful statului major al armatei austro-ungare în Budapesta. Generalul Schemua șef al statului nostru major a petrecut Sâmbătă câteva ore în Budapesta. Prezența lui în capitala ungară a produs o vie agitație în populațiunea orașului. Se știe că venirea lui Schemua la Budapesta înseamnă apropiata mobilizare a armatei comune. Oficiul guvernamental, „Budapesti Tudosito” scrie în numărul-i mai proaspăt că șeful de mai sus sunt cu totul neîntemeiate.

Audiențe. Din Budapesta se anunță că Sâmbătă la 9 a. m., Maj. Sa împăratul a primit în audiență privată pe ministrul de externe, contele Berchtold, cu care a conferat timp îndelungat, iar după amiază în audiență extraordinară pe ambasadorul german din Viena, Tschirsky — Bögendorff.

Tot Sâmbătă între orele 12 și jumătate și 2 și jumătate s'a ținut în apartamentele ministrului de externe al palatului regal din Buda un consiliu, la care au luat parte afară de ministrul de externe contele Berchtold, ministrul de război Aufferberg, prim-minstrul Lukács și șeful statului major, Schemua.

Contele Apponyi e iarăș strașnic

— Dela corespondentul nostru special. —

Viena, 8 Noembrie.

(Y-n) Nu e de mult când patrioții dela Budapesta născociră o teorie care să le permită a se da drept prietini buni a României fără a-și nega atitudinea ostilă față de românii din Ungaria. Anumite cercuri căutaseră relații cu cei de pe acelaș nivel din regatul român, era pusă în vedere o comunicație intimă peste Carpați, și se vorbea foarte frumos despre România și Românii din regat, pentru a lovi apoi în noi cei de dincoace care nici nu suntem alta decât „valahi”. Desigur își aduc mulți aminte că au întâlnit Maghiari ce se țin de oameni culți care le ziceau în față că numirea de român nu le compete decât celor din Tară, noi suntem numai oláh.

Firește, peste pețirile lor a răsbit idea unității culturale a Românilor. Nu s'a găsit Român bun în România care să poată fraterniza cu ceice acasă sunt călăii unui popor de acelaș sânge nu mai puțin românesc și în apelativul batjocoritor de oláh.

S'au pălit deci semnele de dragoste pornite dela Budapesta spre București. Astăzi distanța pare a fi atât de mare, încât matorii șovinști sunt orbi (ori se prefac) și față de raporturile politice consacrate care leagă laolaltă cele două state, regatul român și monarhia austro-ungară.

S'a văzut aceasta din atitudinea lor și a presei maghiare inspirate de ei, cu ocaziunea expozeului contelui Berchtold.

Spuse între împrejurări cum nu pot fi mai grave, cuvintele ministrului de externe al monarhiei au fost extraordinar cumpenite. Expozeul său din urmă a culminat în declarația că monarhia austro-ungară dacă n'are interes teritorial nemijlocit, se interpune hotărât pentru interesul evident al României.

În comentarul ce a făcut la expozeu presa maghiară, obicinuită a omite orice ar putea fi spre avantajul românilor, totuș n'a putut sări peste acest pasagiu. Și, cum era de așteptat, „Pesti Hirlap” și „Budapesti Hirlap”

Georges Courteline.

Nunta de aur.

Trad. de Adrian Corbul.

În rue de la Chapelle. O curte în fundul unui cub înalt de șase caturi ale cărei nenumărate ferestre sunt împodobite cu ruie puse la uscat. În catul de jos, un geam deschis în formă de pătrat descoperă loja portarului și silueta acestuia aplecat deasupra unei perechi de cisme pe care le peticește. La unghiul drept al loiei, o ușă numerotată 100.

O pereche de cerșitori se pregătesc să cânte. Bărbatul (șazeci de ani, cu barba încălțată de culoarea cenușei, cu degetele picioarelor vag deslușite prin ruptura încălțăminteii) întinde, apoi încearcă cu un deget expert, coardele ghitarii lui.

Femeia (fără de vârstă: patruzeci ori șazeci și cinci de ani; pieptul uscat ca o scândură, și învălătată într'o bluză dezolantă, ale cărei margini atârnă, sfâșiate) întreabă cu privirea-i resemnată golul cel negru al ferestrelor.

Bărbatul:

Fie-vă milă, Domnilor și Doamnelor, de niște sârmani lucrători fără de lucru, încărcăți cu o familie numeroasă, și cari sunt siliți să-și ceară pâinea carității publice. Domnilor și Doamnelor avem nouă copii în fașe, afară de proprietarul casei....

Femeia (șoptind):

Cum ai spus?... Afară de proprietarul casei?

Bărbatul (acelaș joc):

Tacă-ți gura. Știu eu ce spun.

Femeia (acelaș joc):

Ești beat. Ești beat.

Bărbatul (acelaș joc):

Tacă-ți fleanca, n'auzi?... Carnacsi!... (Tare) afară de proprietarul casei care ne amenință că ne dă afară. Vedeti, Domnilor și Doamnelor (El fixează asupra femeii privirea încărcată de ură a unui om insultat pe nedrept și pe care împrejurările îl pun în imposibilitate de a-și spăla cinstea vestejită) ...cât de grozavă e starea noastră. E demnă de plâns!

Femeia:

Cu lacrimi ferbinți.

Bărbatul:

De aceea vom cânta...

Femeia:

....Nunta de aur”...

Bărbatul:

...Romantă...

Femeia:

...In versuri...

Bărbatul:

...Cuvinte de Victor Hugo...

Femeia:

...Muzica de Richard Wagner...
(Își acordează amândoi instrumentele).

Bărbatul (cu degetele la ghitară):

Sol! Sol! Sol! (aparte, ridicând din umeri)...
Beat!

Femeia (cu degetele pe mandolină):

Do! Do! Do!... (aparte) Afară de proprietarul casei!

Ambii (laolaltă):

Mi, sol, do! Mi, sol, do, Do! Do!

Bărbatul:

Întâiul cuplet!

Femeia:

Întâ în sfârșit ziua cea sfântă,
Sfântă pentru inimă și pentru amintire
Care vede înflorind a cincizecea aniversare
A unei iubiri statornice, pioase

Bărbatul:

Vai! anii fug, timpul zboară
Dar dacă iarna ne pudrează părul
Sărutul vostru a rămas acelaș!...
Inimile noastre, Jeano, au tot douăzeci de ani.

Împreună:

Vino, iubito
(Ce clipă dulce)
În livada verde

s'au declarat nemulțumite cu partea aceasta a expozeului. Or, aceste organe de publicitate ne-au calomniat de atâtea ori și cu scorțuri atât de fără pereche, că n'am sfârși niciodată dacă ne-am apuca la polemică cu ele. Cu atât mai mult, că valoarea morală a acestor surate țifnoase s'a clătinat foarte, de când s'a arătat cu ce sumă a fost astupată gura opoziționistă a lui „Budapesti Hirrap” și că „Pesti Hirrap” de aceea este atât de furios împotriva guvernului, pentru că lui i s'a oferit mai puțin decât gazetei amintite.

Fiind momentul deosebit de însemnat, au fost întrebați de un ziar din Viena și cei mai însemnați bărbați politici care este părerea lor despre expozeu. Se cuvine a accentua aici, că contrar cu observările foilor șoviniste, toți delegații maghiari cu maturitate politică s'au mărturisit de acord cu declarația contelui Berchtold despre susținerea pretențiilor statului român față de uniunea balcanică.

N'a fost întrebat însă *contele Apponyi!* Păcat mare acesta. Cum să lipsească „nobilul conte?” La ce a cutreerat el toate continentele, la ce a încercat toate convingerile, dacă acum este așa de nesocotit? Nobilul conte declară deci și el, ziua următoare, în „Die Zeit” din Viena.

„Uimire generală (!) a provocat aici partea expozeului care vorbește despre interesele României... În opinia publică a Ungariei excită neliniște mare împrejurarea că *pentru interesele nesigure ale României noi să fim încălțiți eventual în complicații*”.

Cine n'a întâlnit câte un hăbăuc care te întreabă ursuz, discutând politică: Bine domnule, Dta mânânci pâne maghiară, fii deci maghiar”. De acest calibru inferior sunt și cuvintele citate ale contelui Apponyi. Dânsul nu înțelege de ce s'ar expune monarhia la complicații din cauza României. Ba se preface, șiretul. Căci, „om cult”, contele Apponyi știe de raportul ce există între Austro-Ungaria și România. Știe că România și ea a fost și este gata a se expune la „complicații” în interesul monarhiei (1908). Cavaler, contele Apponyi știe cum se numește un om care numai avantajii pe seama sa așteaptă

dela prietenii săi. Știe și aceea, că România este de însemnătate decisivă pentru soarta monarhiei austro-ungare, și că această importanță a ei se va potența de aci înainte, după căderea Turciei, — care era și ea un razim al imperiului Habsburgic. — Contele Apponyi știe desigur și aceea că României i se fac chemări din partea Rusiei cu promisiuni cari îi deschid perspective splendide pentru un viitor de mult visat. România însă a persistat și persistă cu credință lângă aliata sa veche. Și când aceasta are și ea prilej a-și arăta odată recunoștința, contele Apponyi și soții săi protestează împotriva „complicațiilor” în care ar putea ajunge ei, vitejii, din cauza micii României.

Sunt deci proști, ori perfizi, acești oameni?

Centenarul preparandiei din Arad.

CIRCULAR

cătră toate oficiile protopresbiteriale și parohiale din eparhia româno ortodoxă a Aradului.

Cu ajutorul lui Dumnezeu se împlinesc, la 3 (16) Noembrie a. e., o sută de ani de când, prin bunăvoință împărătească și spre recunoașterea și încurajarea virtuților cetățenești ale poporului românesc din aceste părți și a nizuințelor lui de emancipare culturală și ierarhică, s'a deschis preparandia română din Arad.

Institutul acesta este așa dar cea mai veche școală mai înaltă românească în aceste părți.

Un fior de sfântă bucurie și de legitimă mândrie trebuie să pătrundă inimile noastre, ale tuturor, acum când acest institut își împlinește cea dintâi sută de ani a existenței și a operei sale culturale.

Înărnicia celor dintâi dascăli ai acestui institut; apostolia lui Tichindeal, primul catihet preparandial, numit pentru Români „gură de de aur”; zelul învăpăiat al lui Diaconovitch-Loga și Iosif Iorgovici, cari dimpreună cu Tichindeal au pus temelile vieții sufletești a acestui institut; întărirea propagandei lor pentru legea și limba românească prin înființarea institutului teologic la anul 1822, și râvna neadormită a lui Moșe Nicoară, care a bătut pe la ușile eelor mari și pe la colibile celor mici deopotrivă, spre a câștiga scaunul episcopiei Aradului pentru un fiu de al nea-

mului nostru: toate aceste porniri și fapte din junătatea primă a veacului trecut au făcut față nouă și românească vieții sufletești — bisericesti și culturale — a Românilor din aceste părți. Pe urma acestor stăruințe mari, vrednice de vremea de prefacere de atunci, s'a ridicat, frumos și impunător în aceste părți, curentul de rededeșteptare, înecunat mai întâi prin câștigarea scaunului episcopiei Aradului pentru Români, apoi prin totala despărțire ierarhică a bisericii noastre de Sârbi tocmai cu însemnatul ajutor al episcopiei românești a Aradului. Rodul acelor silințe este și faptul, că tocmai părțile ungurene și bănățene, cuprinse în brațele acestui curent de rededeșteptare națională, au înființat mai din vreme și cele mai multe școli românești și așezăminte culturale.

Avem așa dar eu toții motiv de a prăznuii eu evlavie centenarul dela înființarea preparandiei noastre de aici, mai ales când eu toții știm, că amintitul curent de progres cultural românesc al acestor părți a pornit deodată și a crescut paralel cu preparandia noastră, care, ca unica școală românească din vremurile de mai înainte în aceste părți, a împlinit — pe lângă chemarea sa de a prevedea școlile sătești eu învățători — încă și o mare apostolică culturală românească.

Numele vrednicilor apostoli dintâi ai acestui institut au fost înălțate încă de mult în slava simțirii și gândirii românești de pretutindenea. Cu atât mai vărtos trebuie să ne inspirăm de ideile și de opera lor noi, cei de azi, cari am primit curata lor moștenire sufletească spre a o transmite urmașilor noștri.

De aceea, amăsurat hotărârilor Sinodului nostru eparhial și ale Consistorului nostru și în consonanță eu datorințele noastre ale tuturor — ale clerului și poporului deopotrivă — de a face ea serbarea aceasta să se ridice la datorita sa importanță, — iată, prin această scrisoare a Noastră, batem eu insistență la poarta inimei fiecăruia din frații Noștri în Domnul și la fiii Noștri duhovnicești, îndemnându-i, îndatorindu-i și așteptându-le tuturor deopotrivă, să facă spre acest scop tot posibilul pentru realizarea eelor dispuse mai jos.

Unul din cele mai vrednice lucruri ar fi, dacă preoțimea și învățătorimea noastră ar participa la serbările centrale din loc dela 3 (16) Noembrie a. e., în număr cât mai mare conform și invitațiilor speciale, ce s'a trimis tuturor preoților și învățătorilor din dieceză.

Dacă însă unul ori altul din cei onorați de cătră institutul preparandial prin invitații personale ar fi împiedecați de a participa la festivitățile centrale, ar face lucrul cel mai bun, ca onoarea de invitat la acest duhovnicesc ospăț al culturii noastre să și-o rescapere cel puțin eu prețul cheltuielilor de drum economizate, eu atât mai vărtos, că asemenea și alte dăruiri sunt destinate a eterniza memoria lui Dimitrie Tichindeal

Să ne plimbăm
Vino, ah! vino!
Aerul e parfumat
Totul ne invită
Să ne iubim.

(Riturnelă pe gitară și pe mandolină, în răstimpul căreia cei doi cersitori, impasibili în aparență, schimbă, fără să se privească, dialog următor):

Bărbatul (șoptind):

Și așa, hai? ai obrazu să zici de mine că-s cherchelit!

Femeia (șoptind):

Firește, că ești cherchelit.

Bărbatul (șoptind):

Sunt cherchelit?

Femeia (șoptind):

Da, ești cherchelit!

Bărbatul (șoptind):

Ah!... sunt cherchelit! Apoi lasă dacă e așa, o să-ți arăt eu acasă dacă-s cherchelit ori ba. — Putoare!

Femeia (șoptind):

...Tâmpitule.

Bărbatul (șoptind):

...O să-ți astup gura eu pumnul...

Femeia (șoptind):

...Mâncate-ar vermii...

Bărbatul (șoptind):

...O să mânânci tu un picior în... dos.

Femeia (șoptind):

Zi mereu că bine spui.

Bărbatul (șoptind):

Huideo!... Șandramat!...

Femeia (șoptind):

Ocna!

Bărbatul (șoptind):

Holeră!

Femeia (șoptind):

Puchinosule!

Bărbatul (șoptind):

Ci ho! la seama... (Tare) Do, mi, sol, do!

Femeia:

Sol! Sol! Sol!

Bărbatul:

Mi, sol, do, mi!

Femeia:

Mi, mi, mi! (Șoptind) Botosu' dracului.

Bărbatul (șoptind):

Stârpitură! (Tare). Al doilea cuplet!

Femeia:

În zadar anii fugind eu niște clipe
De cincizeci de ori ne-au binecuvântat iubirea
Acelaș foc ce-mi arde în inimă
Pune pe frunte-mi sfiiala de altă dată.

Bărbatul:

Ci vino dar, curioasă magiciană
Îmbată-mi ochii de farmecul iubirei
Roșind să-mi strângi mâna eu mâna ta duiosă
Inimile noastre! Jeano, au tot douăzeci de ani.

Împreună:

-Vino, sireno
Ca altă dată
Vino, regină,
Prin desis de zăvoi
Vino, tu stea
A vieții mele
Totul ne chiamă
Să ne iubim.

(Riturnela pe gitară și un joc eu cel precedent).

Bărbatul (incet):

Și ce mai nostim, că tocmai ea e biată moartă.

Femeia (incet):

Eu? Apoi ești îndrăzneț, nu-i vorbă.

Bărbatul (incet):

Cred și eu că sunt îndrăzneț. Că doar mi-a trebuit îndrăzneală nu glumă, ca să trăiesc douăzeci de ani eu o ploșniță bătrână eu tine.

Femeia (incet):

Ploșniță? Tu ești al pocit, mă, cap de măgar!

De aici crede Germania să tragă folos. O război cu Anglia e chiar mai iminentă ca cu Franța. Ca un preludiu al acestei răfuiri putem să vedem greva minerilor din Anglia, care a zguduit în temelii viața economică a ei și care a fost provocată indirect prin amossecul Germaniei. — În războiul nu se mai poartă numai cu tunul și mitraliera. — În cazul unei atari răfuiri, crede presa germană, că Franța va fi reținută pe mare și pe uscat de Italia, Rusia va fi ținută în șah de România și Austro-Ungaria, așa că Germania își va putea concentra toate puterile contra Angliei. Se vede cam pripită această socoteală, căci nu ne prea putem închipui, ca Italia, care cu Germania n-are interese comune, iar cu Austro-Ungaria are chiar interese opuse în Balcani, să lupte contra surorii Franceze, cu care are și interese comune în Orient.

*

Mare a fost amăgirea și pentru aceia, cari au crezut că există o înțelegere secretă între România și Turcia, dar nu e sigur, că nu s'au înțeles și aceia, cari credeau, că există o atare legătură cu Bulgaria. Nu se știe nimic sigur, căci în cât de mult ar fi dictată ținuta României de către triple alianțe, totuși în urma puterii și poziției ce ocupă e dătătoare de ton ținuta ce o iau conducătorii ei în fața evenimentelor și faza ce o ia opinia publică, care în astfel de cazuri încape să determine ținuta țării. Ori cum va fi, e deșteptată cu mare nerăbdare!

Sigur, că numai puterii ce reprezintă în orient și a mulțimi România interesul cel mare, ce-i dă viață toți. Gazete, cari până mai de curând nici nu luau măcar notă despre atitudinea ei, azi reproduc în întregime și încearcă cu laude cuvântarea regelui Carol, mănă prin telegrame afișează un eveniment constituirea guvernului român. Și mai iluștri bărbați dedică coloane întregi descrierilor ei și mai nou se spune, că e foarte natural ca și ea să-și pună condițiunile în tratativele ce le urmează puterile pentru aplanarea conflictului balcanic.

*

La calde manifestări de simpatie a dat naștere zile trecute a 25-a aniversare a profesoratului lui Pfeffer. În liniște s'a serbat această aniversare, când parcă să se deosebească de obiceiurile obișnuite zgomotoase tocmai prin liniștea caracteristică adevăratei științe. Ca o dovadă a colosalei activități un șir de cărți, scrise de el, îl așteptau pe catedra frumos împodobită cu flori, cari parcă și ele voiau să-și aducă prinosul lor celui, care le-a cercetat atât de nobil. Ca o dovadă și mai eclatantă a muncii lui erau cele dintâi și unele de bănci ocupate de foști elevi de-ai lui, azi doctori, profesori etc. dintre cari cel mai bătrân și cuvinte bineșimțite a salutată pe frumosul bătrân cu barba albă, căruia istoria științelor îi va ocupa un loc de frunte în dezvoltarea fiziologiei plantelor.

A. R. Delean.

Prin prismă pățimașă.

Declarațiile contelui Berchtold, adică partea referitoare la România, au avut printre alte efecte, mai mult sau mai puțin așteptate, și unul într-o cântă surprinzător: Este atitudinea unei părți a presei maghiare, atitudine ce echivalează cu un adevărat iureș fără veste pornit împotriva României și a Românilor.

Il numim astfel, fiindcă până în momentul de față, deși se cunoșteau tot atât de mult și de bine ca și mai înainte de ultimele declarații ale ministrului de externe austro-ungar relațiile de bună și strinsă înțelegere ce ne unesc de monarhia vecină, presa maghiară s'a ținut într-o rezervă destul de decentă în tot ce poate fi atingerător de această chestiune. Altminteri însă, de sigur că n'ar putea să surprindă această atitudine, cunoscute fiind sentimentele pe cari unii din oamenii cei mai cu influență asupra opiniei publice maghiare le nutresc și le propagă față de tot ce este românesc: sentimentele de ură, altele — căci numai așa pot fi explicabile — pe sentimente de temere.

Nici n'am fi dat importanță acestor ieșiri, dacă ele ar fi fost acelea obișnuite mai ales de presa maghiară neatârnată de partide, care și închipuie că măgulește sentimentele națio-

nale și populare maghiare cu acest chip. Dar nu e vorba acum numai de astfel de ziare, — și pe lângă aceasta mai intră în cumpănă și momentul în care, și chestiunea asupra căreia, atacurile se reînnoiesc împotriva noastră.

Avem vești despre cele ce scriu ziarele oficiale ale unor partide maghiare pretinse de guvernământ, și chiar semi-oficioase guvernamentale... Nota tuturor este aceeași: Se impută contelui Berchtold că politica sa, căreia i-a dat expresie și cu prilejul ultimelor sale declarații din delegația austriacă, nu are îndeajuns în vedere interesele Ungariei, și le are prea mult pe acelea ale României. — „Nu ne importă România! — zice unul din ziarele citate. — Nu vrem să scoatem noi castanele din foc pentru România!” — strigă altul, și continuă mai multe tot astfel în cor: „Nu trebuie ca Austro-Ungaria să dea nici un sprijin României! Dacă-i trebuie măriti teritoriale să-și câștige ea singură cu armele! Cum și ce fel să vie Hohenzollernul din Berlin să dea ceva prin mijlocirea noastră Hohenzollernului din București?”... — Și altele de același fel, — mergând până la interpretarea cuvintelor contelui Berchtold în așa fel, încât el ar fi pus în vedere și o eventuală jertfă de sânge a Austro-Ungariei, pentru a apăra și a face să triumfe interesele României... Sânge maghiar pentru interese valahe?! — de sigur că cu astfel de exclamație se poate duce la paroxism indignarea patriotică a acelora cărora nimeni nu le cere vre-o jertfă.

Deocamdată, lucrul s'a exploatat și s'a bătut monedă din el, după cum ne spune o depeșă din Budapesta, — la bursă. Înțelegeți adică: Din moment ce contele Berchtold a spus că Austro-Ungaria va sprijini pretențiunile României, asta înseamnă că va porni război în acest scop, și deci dacă va fi război... Lumea dalbă a speculatorilor a la baisse!

Atitudinea presei maghiare nu se poate însă să fi fost determinată — cel puțin nu a întregii presei care ne arată dușmănie în aceste momente — de gândul și obiectivul unor speculațiuni de bursă. Nu. Ci mobilul ei trebuie căutat alturea, — îl lasă să se întrevadă destul de clar unul din acele ziare, „Budapesti Hirnap”, care între altele, scrie lucruri ca acestea:

„E cu neputință să nu observi cum fierbe în sufletul Românului pofta de a trage foloase, dintr'un moment prielnic cum nu se ivesc de două ori în cursul unui veac... Dar rotunjirea României nu e posibilă decât într'o singură direcție... România tinde să pună mâna pe Transilvania!... Ungaria e prost apărată dinspre România... Armata română odată trecută peste hotarul unguresc, se va găsi în mijlocul a patru milioane de Români... Atunci Europa va trebui să se închine cum face acum cu Bulgaria, să se închine înaintea faptului împlinit”...

Deci, asta este. Spiritul public în Ungaria se agită și acum, ca și altă dată, cu egorița „iredentismului” român. Aceia toți cari vorbesc și scriu cum văzurăm se tem și deci strigă în contra ori cărei întăriri a României, căci își zic că, după aceasta, odată și odată, ea n'ar putea să nu se ridice și să nu revendice Transilvania...

Dar, mai este ceva. Atitudinea presei maghiare este pur și simplu aceea a unei... muștrări de conștiință. Maghiarii aceia cari vorbesc așa cum văzurăm, sunt aceiași cari cred că naționalitățile din regatul poliglot al Ungariei trebuie ținute sub călcâiu, sub continuă siluire și terorizare... Iar o astfel de situație, de sigur, nu poate lipsi să nu provoace icoane amenințătoare pentru viitor, în imaginația celor ce scrășnesc ca să o mențină cu ori ce preț...

E limpede. Dar — cum a spus acel distins membru al corpului nostru diplomatic care a acordat „Serii” o convorbire, — nu importă, mai la urmă, în ce chip se privește situația, și întreaga mare chestiune balcanică, prin prisma pățimașă a câtorva politicieni unguri... O singură concluzie, pentru moment, poate reieși din toate acestea: Că mai puțin decât ori când, astăzi, conducerea politicii externe a monarhiei austro-ungare ar putea fi lăsată pe mâna Maghiarilor... „Seara”.

Scrisoare din Londra.

Războiul. — Declarațiile ministrului de externe. — Atitudinea României.

Londra, 6 Noembrie.

S'a anunțat ieri că Sir E. Grey va face în parlament unele declarații. Se prevedea că ce are să spună. Mai ales în chestiunea intervenției Puterilor se știa că răspunsul său nu se va deosebi de acela al lui Poincaré. Dintr'o zi într'alta se vede lămurit, că propunerile Franței au consimțământul prealabil atât al Angliei cât și al Rusiei. Insuș faptul că Poincaré le aduce la cunoștința Europei nu-i lipsit de calcul. Propunerile capătă astfel o aparență mai obiectivă. — Franța fiind bănuită mai puțin de intenții ascunse ca Rusia și Anglia. Dar Sir E. Grey a declarat, între aplauze, și următoarele:

„Având în vedere rezultatele de până acum ale războiului, nici unul nu va fi dispus să conteste Statelor Balcanice dreptul de a formula ceea ce le place termenii în cari ar fi pregătite să încehe pace, și nu cred că marile Puteri au fost, sau vor fi, mai puțin grăbite decât altă lume întru a-și adapta vederile cu mersul evenimentelor.”

Insemnătatea acestor rânduri nu va scăpa atenției. Ele rezumază în chip moderat opinia presei engleze; zic moderat, fiindcă nu se poate spune cât de departe merg aproape toate gazetele. Zilnic se reface harta Turciei. Se trag și se prelungesc noi hotare, se împart și se oferă statelor aliate largi porțiuni de pământ. Firește, de această mare generozitate a gazetarilor România nu se împărtășește câtuș de puțin. De politica României, de vădittele-i drepturi în Balcani, cine să-și mai bată capul? Doar corespondentul din Viena al ziarului „Times” a pomenit în treacă pasagiul referitor la România din cuvântarea Contelui Berchtold, precum și rândurile din „Fremdenblatt”, că trebuie să se facă dreptate României.

Discuția urmată în „Westminster Gazette”, cu privire la atitudinea României, a adus un alt articol, foarte violent, sub titlul: „Valahii din România”. Autorul nu iscălește, însă din înforțele avute reese că articolul s'a trimis din Atena, și este expresia cercurilor de acolo. Se spune într'insul, că Valahii sunt Greci pur sang, și că prin urmare d. M. Beza, scriind așa cum a scris despre Vlahi și despre România, înseamnă că și-a trădat neamul — neamul Vlah, adică Helin. Dar asemenea absurdități nu se prind în presa engleză. Lumea inteligentă a putut înțelege cum stau lucrurile; și reviste serioase, ziare mari, ca „Pall Mall”, „Daily News and Leader”, când vorbesc despre popoarele din Turcia, nu uită pe Vlahi, cum făceau înainte. Apoi în sprijinul nostru a venit și un articol de cunoscutul istoric italian Guglielmo Ferrero. Iată ce spune, între altele:

„Cam jumătate veac înainte limba literară, de care se foloseau toate populațiile creștine din Macedonia, era cea grecească; grecească era și liturghia, clerul, și direcția cultului lor religios. Patriarhul ecumenic din Constantinopol era capul tuturor creștinilor din Macedonia — atât Bulgarilor, Sârbilor, cât și Vlahilor, sau a celor cari, între invaziunile slave, și-au păstrat vechiul graiu latin, foarte răspândiți sub Imperiul Roman în Macedonia, și cari vorbesc în timpul de față un dialect înrudit cu cel românesc. Totuși, în a doua jumătate de veac, Bulgarii, Sârbii și Vlahii au căutat să-și arate deosebiră, afirmându-și drepturile limbei și naționalității lor în religie și educație. La 1868 Apostolul Margarit, din Avdela, a deschis prima școală românească pentru Vlahi; la 1870 schizma bulgărească a fost recunoscută de Turcia și Exarhul deveni capul oficial al comunității religioase bulgare; după 1885 mișcarea celor trei naționalități se pronunță tot mai mult...”

Neîndoios, astea-s arhi-cunoscute de noi. Le reproduc însă, fiindcă sunt aduse în presa engleză, și încă sub autoritatea unui om ca Guglielmo Ferrero.

D. Larungu.

Armata română în caz de război

București, 10 Noembrie n.

Ori cari ar fi timpurile, știrile bune cari se aduc despre armata română, provoacă în toată lumea un sentiment de legitimă mândrie. În momentele de față însă, când nu se știe ce va aduce ceasul de mâine, a auzi vorbindu-se despre apărarea națională așa cum a vorbit Sâmbătă d. general Crăiniceanu la Academie, nu poate decât să umple de bucurie sufletul întregii români. Cu competența-i cunoscută d. general Crăiniceanu, în o foarte documentată conferință a arătat că România este astăzi în stare de a porni la război cu 15—20 de divizii, fiecare compusă din 20—25 mij de oameni. Cu alte cuvinte, fostul ministru de război ne spune că putem pune în serviciul patriei până la 500.000 oameni perfect echipați și instruiți. Cu mijloacele materiale de cari dispune, cu entuziasmul și credința care însuflețește poporul său, România este gata, de va fi nevoie, să dovedească lumii întregi că merită să trăiască.

Iată, în rezumat redată, această comunicare menită a face senzație atât la noi cât și în străinătate:

„Astăzi se pare—zice d. general Crăiniceanu — că idealul nostru național s'a mai apropiat, căci războiul se petrece în vecinătate; tunul bubue la frontierele noastre. Mulți se întreabă care este idealul nostru național. Nu este vorba astăzi să răspund eu la îngrijorarea celor ce se întreabă care este idealul nostru, conduita noastră. Eu fiind soldat în activitate nu mă pot ocupa, în acest moment, decât de idealul meu de soldat: să fiu gata de război — la care răspund că: armata noastră este gata de război. Dar profit de împrejurarea petrecerii războiului în apropiere, pentru ca să fac și eu o comunicare asupra științei militare, care a ajuns acum la ordinea zilei.

Mai înainte trebuie să amintesc că nu este de ajuns ca armata să fie gata de război — după cum se afirmă — dar trebuie ca și națiunea întreagă să fie pregătită de război. Și înțeleg prin aceasta: ca națiunea să fie crescută în ideea războiului ca o trebuință fatală a vieții, a onoarei și a patriei; ca poporul să nu se teamă de război cu privire la enormele sacrificii materiale și morale ce el trebuie să facă. Inflăcărarea firească a națiunii la bubuitul tunului la frontieră, nu trebuie să găsească margine decât în voința judecată a conducătorilor ei. Națiunea ca și armata, trebuie să dorească războiul, dar, în același timp, ea trebuie să aibă încredere și să se supună Suveranului și Suveranul țării, cari răspund de destinele patriei.

„Politica războiului se face de guvern și suveran” — scrie în cartea războiului. În Bulgaria, străinătatea a crezut la început, că entuziasmul poporului bulgar pentru război era în neumire cu voința suveranului, dar în realitate suveranul își ascundea deciziunea spre a-și da timp de pregătire. Dacă guvernul bulgar n'ar fi voit războiul — desigur că poporul bulgar — cu toată aprinderea lui patriotică pentru realizarea idealului — ar fi ascuit și s'ar fi supus.

Mai departe d. general Crăiniceanu face un lung istoric al armatelor de rezervă dela noi începând cu anul 1896. Arată că în urma acestei activități, avem astăzi 40 de batalioane rezervă, pentru cele 40 regimente active. Se întreabă apoi care este cea mai bună întrebuintă a acestor 40 de batalioane de rezervă în vederea războiului. Sunt două procedee: 1. Batalioanele de rezervă se dau la manevre și război, câte unul de fiecare regiment, formând batalionul 4 al regimentului. Bulgarii au mobilizat chiar două batalioane formând batalionul 3 și 4 ale regimentului. Conform acestui procedeu batalioanele de rezervă se pot grupa în regimente de rezervă, cari intră în brigăzile active formând regimentul 3 al brigăzii. Regimentele de rezervă se grupează deosebit în brigăde de rezervă, care intră în diviziile active. Astfel rezervele constituiesc unități de armă, care sunt formate din cele 3 arme.

Al doilea procedeu. Rezervele se grupează ca în armata activă, adică formează divizii de armată. Numai diviziile active sau de rezervă sunt unități de armată capabile de a se lupta singure și de a da o bătălie adevărată. Diviziile în adevăr, cuprind cele 3 arme; infanteria, ar-

tileria și cavaleria, în cantitatea și proporțiunea necesară unei bătălii. Nimic nu este mai periculos, pentru apărarea unei țări decât formațiunile militare în momentul mobilizării. Numai armatele mari și bogate cu efective active considerabile, pot să-și permită formațiuni de mobilizare dar — și în acest caz, nu există armată bine organizată în Europa, care să nu aibă în buget cel puțin o parte din cadre; iar în magazii tot materialul necesar pentru cele 3 arme de luptă.

Formațiunile de mobilizare au inconvenientul d-a nu se putea mobiliza odată cu armata activă, spre a porni în același timp la război. În Serbia mobilizarea regimentelor de rezervă a durat îndoit ca a celor active. În Bulgaria s'a făcut odată cu cele active și de aceea cele 9 brigăde de rezervă bulgare, s'au găsit alături în fața inamicului. În Turcia diviziile de rezervă, sau „redifii” au terminat mobilizarea odată cu cele active; dar forțele turcești s'au găsit mai departe de teatrul de operațiuni decât cele bulgare. Contrar unor afirmațiuni, armata turcă este bine și economic organizată, dar această organizare nu datează decât dela anul 1910 și apoi armata este lipsită de toți ceilalți factori materiali și morali necesari războiului.

Cum sunt organizate rezervele în armata noastră? Posedăm 40 batalioane de rezervă de infanterie prevăzute în buget; adică sunt organizate din timp de pace, deci după sistemul unităților semi-active, care este cel mai bun. Aceasta este situația de fapt, când nu ne găsim în stare de mobilizare. În caz de mobilizare însă noi vom organiza, nu două divizii ci 9 și mai multe împreună cu infanteria, cavaleria și artileria de rezervă, mitralieze, trupe speciale de rezervă și altele.

Conferențiarul arată, mai departe cum vom

putea forma noi, în caz de război, divizii de mobilizare și cum vor fi aceste divizii. Armata noastră dispune: Deosebit de cele 7 contingente ale armatei active, de peste 400.000 oameni instruiți — oameni dați de cele 10 contingente de rezervă de toate armele. Numai jumătate din acest număr ne trebuie pentru a organiza 10 divizii de rezervă.

2. În afară de materialul de artilerie de rezervă cu tunuri de tragere repede posedăm tot materialul necesar, pentru formarea a cel puțin 10 regimente de artilerie de rezervă armate cu tunuri cu tragere încetată.

3. Dispunem de arme, munițiuni și mitralieze pentru infanteria de rezervă.

4. Dispunem încă de 4 contingente de miliții, din care putem forma unități de armă sau unități de armată pentru paza teritoriului.

5. În fine dispunem de toate elementele necesare pentru organizarea și mobilizarea unei bune armate de rezervă și miliții.

Putem deci fi mai liniștiți ca ori și când. Diviziile de rezervă vor fi organizate în toamnă ca cele în timp de pace, cu toate ale lor proprii, cu comandament, cu infanteria, cavaleria și artileria de rezervă, trupe speciale și servicii auxiliare. — Nu cu 10 divizii active va merge armata noastră la război, ci cu 15—20 de divizii a 20—25 mii de oameni fiecare. În afară de aceste, resursele țării, în caz de război, sunt considerabile. Ele pot fi nesecate într-o țară fericită și binecuvântată ca România, unde Dumnezeu și aurul curg. Ca moral, am credința că: însuflețirea, disciplina, patriotismul și devotamentul armatei către țară și tron vor fi neîntrecute, iar victoria sigură. „Așa să ne ajute Dumnezeu în caz de război!”

În sala unde se găseau și mulți ofițeri, comunicarea aceasta a produs mare entuziasm.

Războiul balcanic.

Un interview cu d. T. Maiorescu. — România urcă contingentul militar. — România n'a mobilizat. — Condițiile României. — Liga culturală față cu evenimentele din Balcani. — România și Bulgaria. — România pentru Albanezi. — Protectorat austro-ungar asupra Albaniei. — Conflictul între Serbia și Austro-Ungaria. Steagul profetului pe câmpul de război — Căderea Adrianopolului?

Arad, 11 Noembrie.

De pe câmpul de luptă din Balcani lumea politică și militară și-a îndreptat atenția asupra monarhiei noastre și asupra României cari voesc cu orice preț să-și salveze interesele lor din Balcani periclitare de cei patru aliați. Provocările Sârbiei la adresa Austro-Ungariei trebuie să se sfârșească odată, iar pentru aceasta monarhia noastră n'are nevoie să mobilizeze, ci este destul dacă ea le va vorbi categoric exaltațiilor din Belgrad, cari nu știu respecta drepturile și libertatea altor popoare, de pildă a Albanezilor și Românilor, cu toate că ei înșiși au invocat drept motiv pentru războiul actual suferințele fraților lor din imperiul otoman. Cea mai importantă știre politică este că monarhia noastră a luat Albania sub protectoratul său, așa că Sârbii vor fi nevoiți să-și modereze aspirațiile. Mare importanță i se dă consiliului de război ținut la Budapesta sub preș. M. S. regelui, la care au luat parte și principele moștenitor Francisc Ferdinand, ministrul de război Aussenberg, generalul Conrad de Hötendorf, șeful statului major generalul Schemua și ministrul de externe, contele Berchtold. Toate aceste fapte îi vor da Sârbiei mult de gândit, mai ales că și aliata ei, Bulgaria, nu aprobă ținuta provocătoare a Sârbiei față de Austro-Ungaria.

În Balcani pregătirile Turcilor și Bulgarilor pentru ultima luptă decisivă la Ceatalgea se fac cu cea mai mare repeziune: Sârbii trimit ajutoare Bulgarilor spre Adrianopol,

iar Grecii se aude că vin în ajutorul celorlalți Bulgari dela Ceatalgea. În câteva zile se va hotări soarta Turciei greu încercată.

Un interview cu d. T. Maiorescu.

D. Louis Bernard, reprezentantul ziarului parizian „Le Journal” a avut o convorbire cu d. T. Maiorescu, prim-minstru. Iată care e după ziaristul francez, opinia cercurilor politice române: D. Maiorescu, noul președinte al consiliului de miniștri și ministru de externe al României, — spune d. L. B., — a binevoit să mă primească. Totuși, cum d-sa e din principiu refractar interviewurilor și cum circumstanțele actuale îl obligă să fie rezervat, d-sa nu m'a autorizat să public nimic din convorbirea noastră. Mă mărginesc deci, să expun opinia cercurilor politice din București.

Se crede că Bulgaria se alarmează pe nedrept de pretinsa atitudine agresivă a României. Trebuie să repetăm că nu se mobilizează aici și că nu trebuie să se teamă cineva de unele măsuri realizate. Toate națiunile din Europa au făcut la fel. Firește, România a amnistiat pe dezertorii ei refugiați în Bulgaria dar această măsură nu are nici un raport, se afirmă, cu criza actuală. Apoi dacă armamentele au lucrat activ și dacă sume importante s'au consacrat armatei aceasta e deoarece situația financiară e foarte proaspă. România posedă rezerve de milioane și în virtutea unei deciziuni anterioare o parte a acestui tezaur a fost afectată armatei.

România se mărginește la rolul său de regulator în mâinile Europei. Dacă într'adevăr, marile națiuni ar trebui să intervină în conflicte altfel decât pe cale diplomatică, dacă de pildă, coaliții nu s'ar opri la momentul fixat de concertul european, dacă Constantinopolul ar fi

OMEGA

sunt cele mai bune și mai precise oroloage.

Se capătă la toți ceasornicarii mai de seamă. (Da 315-12)

Inștiințare.

Aduce la cunoștința on. public din Arad și provincie, că am deschis în ARAD, str. Luther Márton nr. 1, o spălătorie de albituri și curățătoare chimică. Lucru prompt și mulțumitor. Roagă binevoitorul sprijin:

(Sa 501-10) Szálas József, curățător

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și revizite de scris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Piohler Sándor**, Arad Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1.

(Pi 807-100)

Aviz.

Avem onoare a aviza mult onorații noștri mășterii cât și onoratul public, căci în magazinul nostru de ghetete se poate cumpăra totfelul de ghetete după moda cea mai nouă pentru domni, dame și copii cu cele mai modeste prețuri. Toate ghetetele sunt fabricate în atelierul nostru propriu de mână, din cel mai bun material.

Vă rugăm a încerca și vă veți convinge.

Cu stimă:

A 521-25 Asociațiunea pantofarilor (Arad) Czipészok Termelő Szövetkezete

ARAD, Szabadság-tér n-ru 14 „La elzma roșie”. IUSTIN OLARIU, director executiv.

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb 72 fil. — Rizling 82 fil. — Roșu 92 fil. — Siller 68 fil. — Carbenet 1 K.

Vinuri noi: 62-66 fil.

Rachiu de treve 1 cor. 80 fil. — Rachiu de treve (comină) specialitate 2 cor. 20 fil. — Rachiu de drojdie 2 cor. 40 fil.

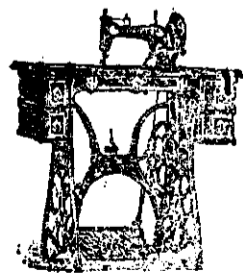
Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 327

Petru Benea propr. și neg. de vinuri Világos (Arad m.)

Mașini de cusut SINGER

biciclete gramofone plăci

mai ieftine se pot căpăta la

Habán József

műszerész (mechanic) (Ha 200-60)

Budapesta, VII. Almásy-tér 14

Catalog de prețuri ilustrat se trimite gratis.

Correspondență în limba germană și maghiară.

Reparări execută ieftin.

Bereczky Zoltán

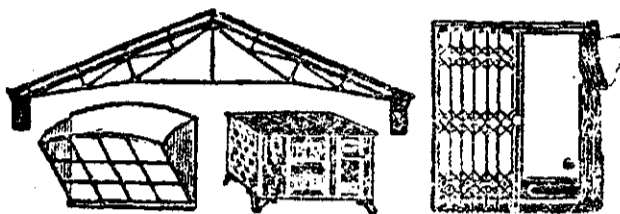
atelier de croitorie pentru domni Cluj—Kolozsvar. In colțul străzilor Unió și Rozsa. —

Magazin permanent de materii din țară și străinătate pentru toate sezoanele. Comandele din provincie se execută prompt. E suficient a se trimite o haină croită

:: bine :

(Be 157-60)

ILIE BURĂ

lăcătuș artistic și pentru zidiri, BISERICA-ALBĂ Str. Orșova Nr. 4 (casa proprie).

(Bu 110-60)

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta precum: stringerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepti, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectuare totfelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pe lângă prețuri ieftine și serviciu punctual.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat!!

Am onoare a aduce la cunoștință on. public din Arad și provincie, că în atelierul propriu țin cele mai moderne pentru bărbați, — femei și copii. **ghete** Principiul meu este: ghetetele din magazinul să fie pregătite din materialul cel mai bun. Ghetete de fabrică nu țin deloc în depozit. Execuție după măsură, cu prețuri ieftine La comenzile din provincie e suficient a se trimite desemnul piciorului. Rog on. public să se convingă despre execuția elegantă, durabilitatea și ieftinătatea ghetelor executate în atelierul meu.

Roagă binevoitorul sprijin:

Gara Miklós atelier de ghetete pentru domni și femei

ARAD, strada Hunyadi n-ru 3.

Iohann Gensthaler

giuvaergiu și ceasornicar

în Orăștie Szászváros. Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint și ceasornice pe lângă garanție și prețuri moderate. — Se fac orice reparaturi de juvaere și ceasornice de aur, re pede, prețis și ieftin. Serviciu conștiințios. G 134-52

Prăvălia românească

de coloniale și delicatose a lui

George Ștefu

din Arad, strada Deák

Ferenc 7. (în față cu „Librăria diecezană”) are

Telefon pentru oraș și provincie: Nr. 881.

(Se 549-10)

În atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosneci ca »Balkanska Carlica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuice și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez

Sava T. Kojdić,

K 500. mare proprietar în Brečka, Bosnia.

MAȘINI

pentru industria cimentului,

Fabrică pentru țevi de ciment, presă pentru table de ciment și aranjează fabricii complete din ciment

Hazai fémlemez és cementgyári gépgyár r.-t.

BUDAPESTA, VI., Retter Ferencz-a. 60.

TELEFON: 93-13.

Premiat la a. 1902 din partea expoziției industriale din Beclcherecul-mare.

BERBERSZKI MIKLÓS

păpușar, (Bo 30-70)

— Nagybecskerek. —

Liferează în țară și străinătate păpuși de piele, păslă, mătase și catifea, pentru bărbați, dame și copii cu prețurile cele mai ieftine. Serviciu prompt. — Catalog trimis gratuit. — Revizătorilor li-se dă rabat.

Ba 116-390)

Gustați

Berea **SLEPING-car**
din fabrica „Bragadiru”

D. CEPENARIU

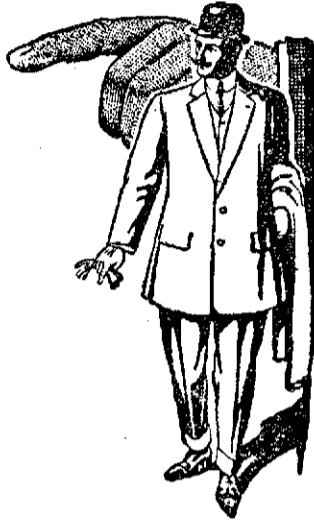
croitor pentru domni

Bistrița str. Lemnelor 41.

Magazin permanent de specialități de materii veritabile engleze, cari satisfac și gusturile celor mai moderne.

Haine și pardesii

pentru domn după croiul cel :: mai nou ::

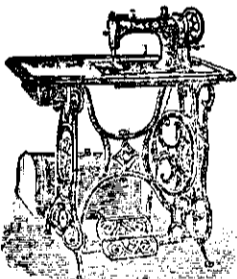
Ce 193-30

Atelier mecanic și electrotehnic.

Beregszászy Antal Z.

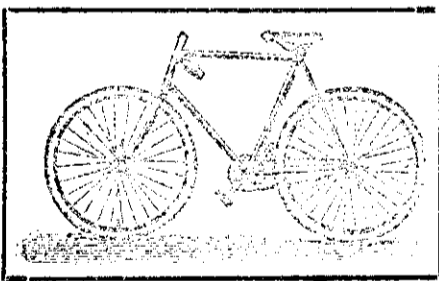
Vârșeț-Versacș str. Deak Ferenc nr. 10.

vis-à-vis de biserică românească

Execută totfelul de lucrări în bransa aceasta și anume mașini de cusut, biciclete, gramofone, aparate pentru cinematografe, aparate fotografice, instrumente speciale și brevete, precum și introducerea curentului electric și rețea telefonică, — cu prețuri ieftine.

Serviciu prompt și conștiințios.

Re 375-30

Un milion altoi de viie

În soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și desvoltați la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiecare viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind sigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu rețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna”

(A 539)

Babolna (u. p. Szászváros).

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA.

1911.
22 Octombrie

221 789 802
274 798
173 732 520
18 486 609
11 934 111
17 696 577
4 227 621
6 059 034
779 365
718 533
114 448 850
25 167 930
74 571 594
669 887 314

12 000 000
30 763 062
4 614 728
470 737 830
2 446 952
1 553 194
114 448 850
33 322 698
669 887 314

159 831 802 Rezerva metalică aur . . . 161 757 142
61 958 000 „ trate aur . . . 65 745 305
Argint și diverse monete . . . . .
Portofoliu român și străin . . . . .
(*) Impr. pe ef. publice 11 681 100
„ în cont curent 12 711 839
Efectele Capitalului social . . . . .
Efectele fondului de rezervă . . . . .
„ fond. amort. imob. mob. și mașin. de imprim . . . . .
Imobile . . . . .
Mobilier și mașini de imprimărie . . . . .
Cheltuieli de administrațiune . . . . .
Depozite libere : . . . . .
Conturi de valori . . . . .
Conturi curente . . . . .

ACTIV

PASIV

Capital 12 000 000
Fond de rezervă 32 558 931
Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. de imprim. 4 888 896
Bilete de bancă în circulațiune 486 461 900
Profit și Pierdere 3 035 011
Dobânzi și beneficii diverse 2 334 775
Depozite de retras 110 673 345
Conturi diverse sold 50 389 651

Scontul 6%
) Dobânda 6%

1912.
13 Octombrie 20 Octombrie

228 210 683 227 502 447
438 341 495 876
187 247 842 174 897 030
22 238 586 24 392 989
11 999 854 11 949 854
17 425 877 17 416 377
4 165 821 4 165 821
6 280 332 6 286 492
820 159 820 159
701 152 835 546
110 673 345 110 320 895
34 522 045 31 230 292
77 618 472 94 562 854
702 342 509 704 876 582

12 000 000 12 000 000
32 558 931 32 778 965
4 888 896 4 910 526
486 461 900 482 859 320
3 035 011 3 035 011
2 334 775 2 527 391
110 673 345 110 320 895
50 389 651 56 444 474
702 342 509 704 876 582

Folosește Doamnă

„Crema Margit” a lui Földes
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit” este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinerește și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit” o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit” e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen

(Fo 225-100)

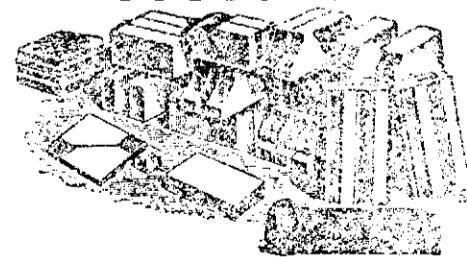
A R A D.

(Bo 423-)

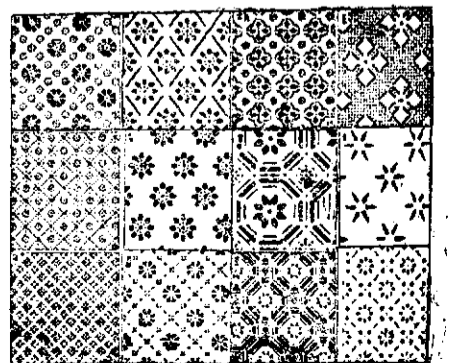
Bozsó Mátyás

fabrică de ciment și întreprindere de zidire

Alba-Iulia (Gyulafehérvár)

Execută: pavimentări de terazzo, — granit, — mozaic, — beton, — cheram t și — mozaic: precum și canale de beton și fundamente pentru mașini, lucrări de ciment și beton, iesle, fântâni arteziene și basenuri, poduri etc. cu prețuri moderate; serviciu prompt.

ATELIERUL
DE FOTOGRAFIAT
A LUI

Cl 136-60

Csizhegyi Sándor

Cluj-Kolozsvár, piața Mátyás király-tér nr. 26.
(Lângă farmacia lui Hintz).

Aci se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă să n'o confundați, Cluj (Kolozsvár), Piața Mátyás király-tér nr. 26, lângă farmacia lui Hintz, — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

Cel mai mare magazin de blănărie

Stefan I. Radak

Vârșeț-Versecz str. Székhez 3. Telefon 155.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul său asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, manșoane, boare, căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucrute cu gust. Prețuri ieftine. Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios.

Numai marfă bună și execuție de I-ul rang. (R 374)

(Po 445—)

Prețuri foarte ieftine!

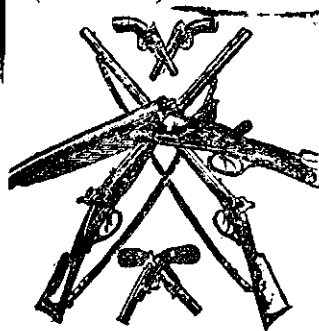
Prăvălie de biciclete, mașini de cusut și arme, precum și accesorii se vând cu prețuri originale de fabrică la

Pollinger Mihály

atelier special de reparaturi

Timișoara-Fabric (Temesvár-Gyv.) Széna tér nr. 8.

Execută totfelul de lucrări, reparări și transformări în bransa de mai sus. Serviciu prompt. Garanță. Mașini de cusut și ace pentru gramafone excelente. Serviciu prompt și conștiințios.

Ultoi de vie!

Cereți imediat printr'o cartă poștală și veți primi în mod gratuit noul catalog ilustrat

despre vițe de vie și vinuri de deal dela proprietarii cei mai mari și mai renumiți colonie de viță de vie, și școală de vițe de vie.

GYÖRGYEVICH și LAKATOS,

MARI PROPRIETARI DE VIE

SZÉKELYHID, (comitatul Bihor.)

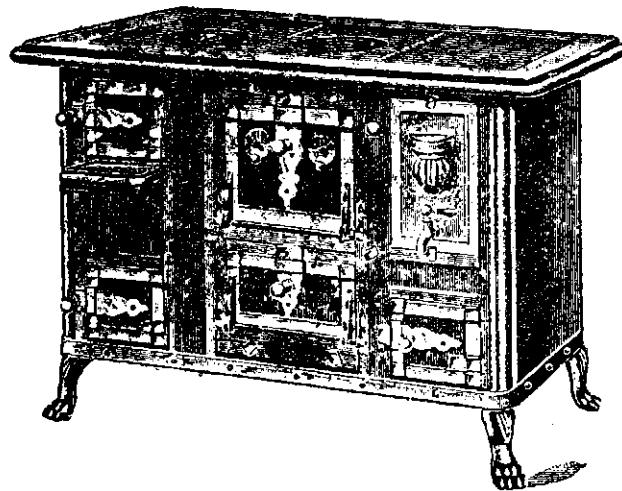
(Bo 418—)

Dacă voți să aveți
**o vatră buna
de fierț (Sparherd)**

și un

grătar elegant și ieftin

să vă adresați atelierul electric de încălzire a lui

Franz Junginger

TIMIȘOARA - GIATE (Temesvár-Gyv.) Sz. iongasse 2

Depozit de vetre de fierț gata. Catalog de prețuri gratis și franco. (Ju 172-30)

INȘTIINȚARE.

Aduc la cunoștința on. public și a stimaților mei pretini, că am preluat

ospătăria „48” din Arad, str. Kossuth nr. 39

(Bo 512-10)

și o voi conduce singur mai departe. Vinuri excelente de podgorie, bere proaspătă, mâncări calde și reci, prețuri moderate, serviciu conștiințios. — Vipt lunar în local și acasă. Roagă binevoitorul sprijin, cu stimă:

Bózsa József ospătar.

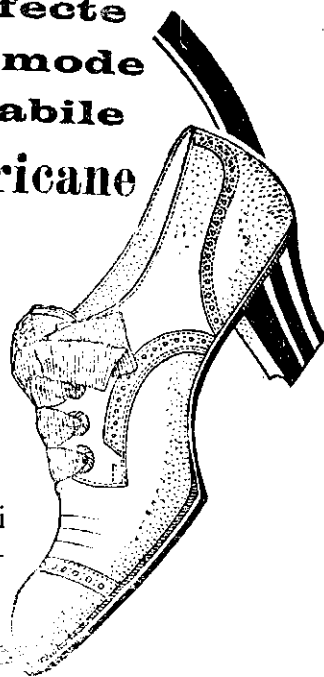
THE VERA.

American Shoe

Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americane

Gesetzlich geschützt.

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa

ARAD. Telefon 442.

Cereți prospect!

[Bu 233]

P. T.

Aduc la cunoștință mult stim. Doamne că mi-au sosit în depozit cele mai noue pălării elegante de velour, catifea, plisă și de păslă (Filz.). Recomand în atențiunea binevoitoare depozitul meu de pălării asigurând de un serviciu conștințios și foarte ieftin. Am în depozit și pălării de doliu.

Cu stimă: (L 526—)

Lázár Cz.

Salon de pălării pentru doamne

ARAD, piața Andrásy-tér.

In atențiunea damelor!

Primul atelier de corsete vieneze

IOSEFINA (BI 115-30)**BINDER**

LUGOJ, str. Bonaz nr. 13.

Pregătește pe lângă garanță, după ultima modă corsete dinainte drepte, cari lasă liber stomacul, dar nu exerciază nici o apăsare asupra corpului, cu toate aceste apasă în jos abdomenul.

Mare magazin de corsete și legătoare pentru șolduri, legătoare pentru piept și legătoare pentru ținerea dreaptă a corpului.

ateller pentru pregătirea corsetelor!

Să se grifească pentru adresa corectă!

Cel mai convenabil atelier din sudul Ungariei.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut din Ungaria-de-sud.

REINHOLD ZOLLER mechanic

Biserica-abă—Fehértemplom, str. Schiller (lângă „Burg“)

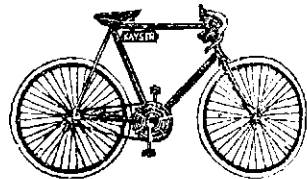
Fond. în anul 1880. Telefon nr. 46. Premiat în Timișoara în anul 1891.

Recomandă marele său magazin de mașini de cusut pentru case precum și pentru ateliere; mașini de cusut speciale pentru blanări, mănușeri etc.

BICICLETE,

cele mai noi modele 1812. Helicul-Premier. Kayser etc. Garnituri pentru biciclete, clopoșele, lampe, cornete, ținător de săbii, pompe în totă mărimca, etc. etc.

"HIS MASTER'S VOICE" TRADE MARK.

GRAMOFONE;

Pathée cu marea „Engel“ Automate statif.

PLĂCI

Pentru gramofone în orice limbă din Monarhie. Noutăți.

Pentru plătire în bani gata și'n rate.

Cel mai bine aranjat atelier pentru reparaturi.

Garanță.

Executare excelentă.

Rugând binevoitorul sprijin, sunt

Cu stimă:

Reinhold Zoller,
mechanic.

(Zo 209-44)

Fără agenți!

Dacă voți să cumpărați

Tea și rum fin

să vă adresați firmei

VOJTEK și WEISZ

in ARAD.

TEA:

	Cor.
1 pachet mixtură f. fină	—50
1 " " " "	1—
1 " " " "	2—
1 " " " fină 1/4 klg.	250
1 " sfarmături fine	—40
1 " " " "	—80
1 " " " kg.	7—
1 " POPOFF nr. 4	7—
1 " " " 6	550
1 " " " 8	450

RUM:

	Cor.
1/2 litru „Hungaria“	110
1 " " "	220
1/2 " „Jamaica II“	130
1 " " II	260
1/2 " " I	180
1 " " I	360
1/2 " " forlior	270
1 " " "	540
1/2 " " antiqu	370
1 " " "	740

Comenzile făcute cu poșta se
cepează prompt.

(Vo 506—)

Dacă suferi în dureri de stomac,

dacă ești lipsit de apetit, dacă ți-e rea mistuirea sau dacă ai dureri cari provin din aceasta, cum sunt dureri de dinți, sgârçiri, arsuri, apăsare, în stomac, iritație de vomare, greață, răgăieli, etc. folosește:

Purgativul de fier (epehajtó) de Rozsnyai,

care e cel mai bun mijloc pentru vindecare în vreme scurtă, chiar și în cele mai neglijate cazuri de boală.

O sticlă costă 40 fleri; o duzină 4 coroane
80 fleri.

Se capătă la singurul preparator

Farmacia

ROZSNYAY M.

A R A D.

(Ro 227-104)

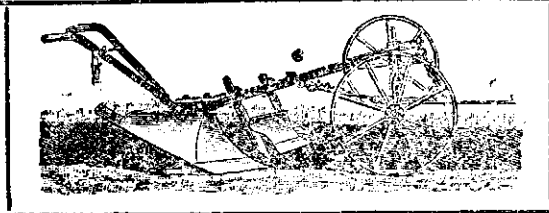
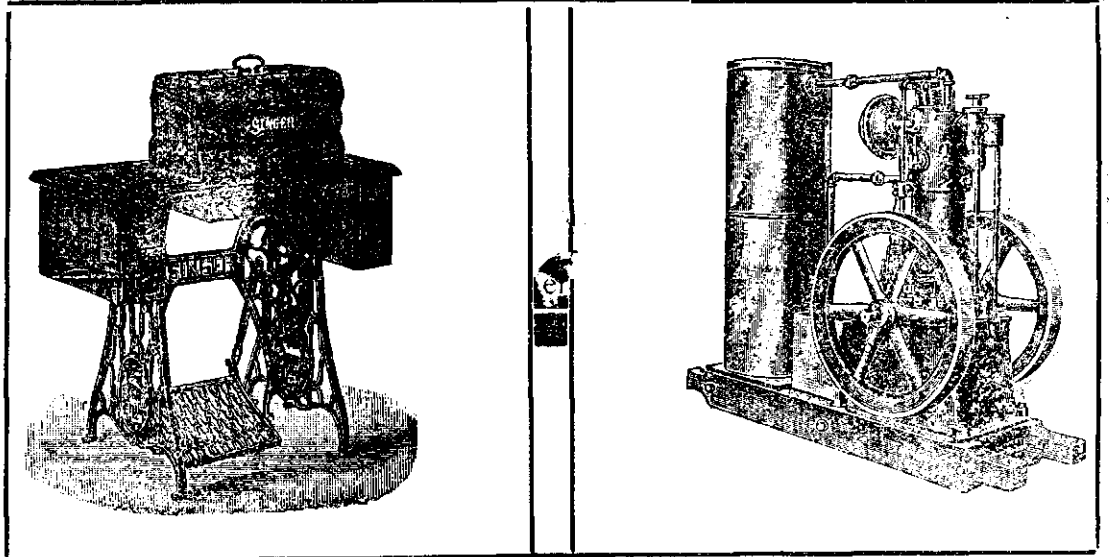
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea on. pu-
blic asupra marelui meu
magazin de totfelul de ma-
șini agricole cum sunt:
mașini de sămănat, tree-
rat, pluguri grape, preșuri,
și mori de struguri, ma-
șini de cusut.

Mai departe reconstruez
tot felul de Locomobile
să umble singure.

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înflințată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății. — Prospekte, ta-
rife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite
oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare
fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

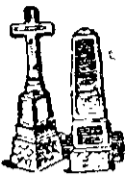
Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”).
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ-
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850.
(Ba 240—156)

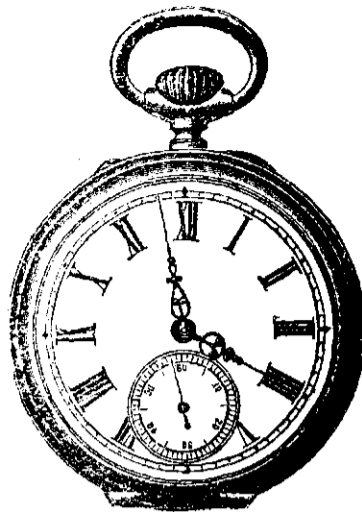
(Bo 38-52)

Premiat cu diplomă dela corp. meseriașilor.

Botházy László,
sculptor și întreprinzător de beton
și piatră de artă, depozit de nisip.
Nagyvárad, — Erzsébet-utca.

Primesc ori-ce lucrări ce se refer la
bransa mea precum lucrări la edi-
ficii și cripte cu diferite expoziții,
de piatră și marmoră, apoi cruci,
monumente, etc. — Lucrez în beton
cu mare pricepere, precum caldă-
răm de beton, canale, poduri de
beton cu fier, table de ciment, bazine de asfalt.
Trimit desennu și catalog. — Voiesc să atrag
atenția on. public prin lucru bun și prețurii ieftine.
Liferez pietri și nisip în cant. mare.

(Ba 147-104)

Cele mai bune

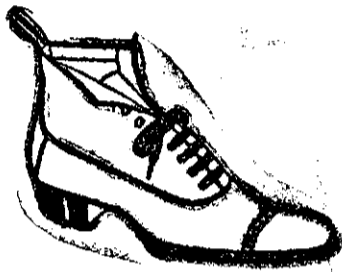
oroloage

cele mai solide și cele mai moderne

juvaericaaleatât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria**Brauswetter János**

orologer în SZEGED

CATALOG CU 2000 CHIPURI SE TRIMITE GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu provocare
la ziarul „Românul“ (adeacă scriu că a cetit anunțul în „Românul“). Cores-
pondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.**Noutăți de ghete de toamnă.**Ghete de prima ca-
litate, cu marca Sa-
lamander, pentru
domni și doamne**Coroane 16-50 și 20-50.****Magazin special WEINBERGER JANOS**Ve 347-156 **magazin de ghete****ARAD****TIMIȘOARA**

bulev. Andrássy nr. 20

(Temesvár) Cetate-Belváros, Hunyadi-u. nr. 10.

Bordi András, blănar

ORAȘTIE (Szászváros) Ország-ut nr. 14.

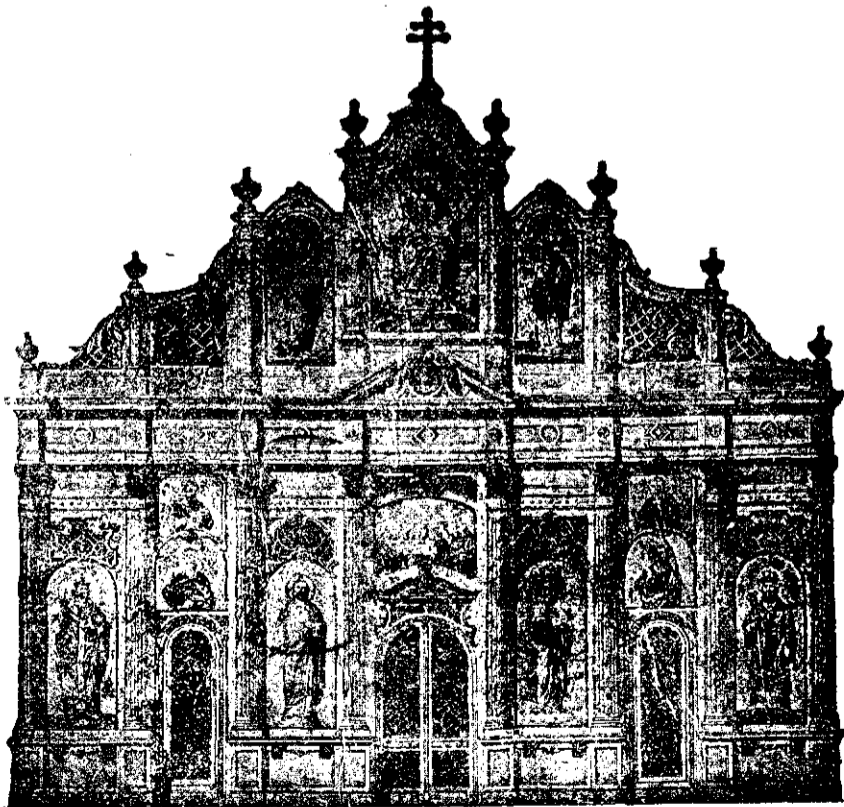
Iși recomandă în atenția on. public
din localitate și provincie bogatul său
asortiment de blănărie cu prețurile
cele mai convenabile. Articole de fa-
bricație proprie; mantale de blană,
blană de călătorie, manșoane, boare,
căciuli pentru domni și doamne, ul-
tima modă și lucrute cu gust. Prețuri
ieftine. Primesc orice lucrări de blă-
nărie pentru prefacere, căptuire, căp-
tușirea și colierea mantalelor. Ser-
viciu prompt și conștiințios. Numai
marfă bună și execuție de I-ul rang.

(Bo 465—)

Schmidt János succesor Schmidt Ferencz

instituit pentru ridicarea altarelor în

Budapesta, Köbányai-ut 53.

Pregătește: altare, amvoane, cripte, statui sfinte și
întregul aranjament bisericesc, în orice stil, conform
pretenziunilor artistice și pelângă prețuri convenabile.
Se recomandă ca specialist, de München la renovarea alta-
relor vechi. Planuri și cataloage trimite gratuit precum și
primirea muncii o face pe spesele sale proprii.

Prețuri moderate.

Condiții favorabile de plată.

(Si 160-60)

**Sticlar pentru zidiri și
portaluri**

(magazin de table de sticlă și de oglinzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi,
sau totfelul de reparații prompt și
cu prețuri ieftine. Expediez ieftin
rolete mecanice de pânză și trestie
- - pentru ferestre - -

(Fi 226-50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15-16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.